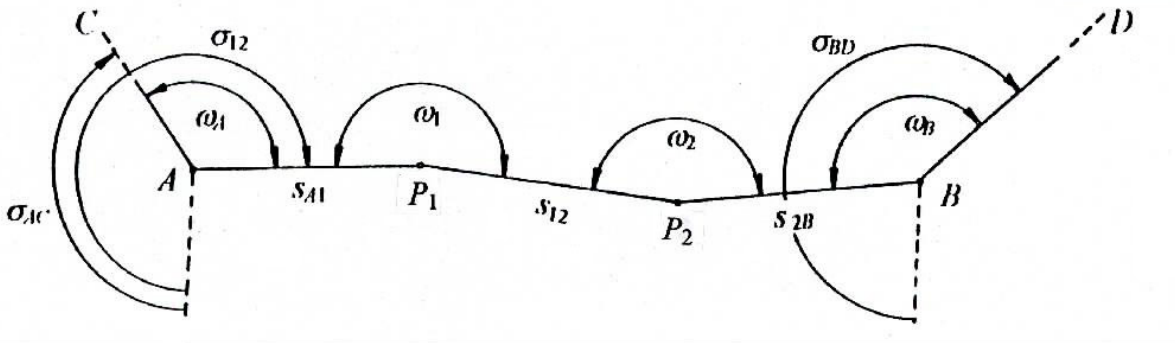

8. VYROVNANIE OBOJSTRANNE PRIPOJENÉHO A ORIENTOVANÉHO POLYGÓNU MNŠ

Dané sú súradnice počiatočného $A(y_A, x_A)$ a koncového bodu $B(y_B, x_B)$ a pripojovacie smerníky σ_{AC} , σ_{BD} . Tieto hodnoty považujeme za bezchybné. Merané sú uhly ($\bar{\omega}_i$) a dĺžky ($\bar{s}_i$), u ktorých poznáme ich stredné chyby m_{ω_i} a m_{s_i} (obr. 8.1). Úlohou vyrovnania je vypočítať súradnice polygónových bodov z vyrovnaných uhlov a dĺžok

$$\begin{aligned}\omega_A &= \bar{\omega}_A + v_{\omega A}, \omega_1 = \bar{\omega}_1 + v_{\omega 1}, \dots, \\ s_{A1} &= \bar{s}_{A1} + v_{sA1}, s_{12} = \bar{s}_{12} + v_{s12}, \dots\end{aligned}\quad (8.1)$$

Obr.8.1. Obojstranne pripojený a orientovaný polygón

Vyrovnanie je možné len vtedy, ak je dodržaný princíp redundancie, t.j. aby bolo odmeraných viac veličín ako je potrebné k výpočtom. Pre m nových polygónových bodov je $2m$ neznámych (y, x). K dispozícii je $(m+2)$ uhlov a $(m+1)$ strán, spolu $(2m+3)$ meraní, teda 3 nadbytočné merania. Pre podmienkové vyrovnanie obojstranne pripojeného a orientovaného polygónu môžeme zostaviť 3 rovnice s podmienkami. (Poznámka: Polygón je tiež možné vyrovnávať postupom sprostredkujúcich meraní). Celkový počet bodov v polygóne je $n = m + 2$. Pre vyrovnané smerníky, (obr.8.1), platí:

$$\begin{aligned}\sigma_{A1} &= \sigma_{AC} + \omega_A = \overbrace{\sigma_{AC} + \bar{\omega}_A}^{\bar{\sigma}_{A1}} + v_{\omega A}, \\ \sigma_{12} &= \sigma_{AC} + \omega_A + \omega_1 - 1.200^g = \overbrace{\sigma_{AC} + \bar{\omega}_A + \bar{\omega}_1}^{\bar{\sigma}_{12}} + v_{\omega A} + v_{\omega 1} - 1.200^g, \\ \sigma_{2B} &= \sigma_{AC} + \omega_A + \omega_1 + \omega_2 - 2.200^g = \overbrace{\sigma_{AC} + \bar{\omega}_A + \bar{\omega}_1 + \bar{\omega}_2}^{\bar{\sigma}_{2B}} + v_{\omega A} + v_{\omega 1} + v_{\omega 2} - 2.200^g, \\ &: \\ \sigma_{BD} &= \sigma_{AC} + \omega_A + \omega_1 + \omega_2 + \omega_B - (n-1)200^g = \\ &= \overbrace{\sigma_{AC} + \bar{\omega}_A + \bar{\omega}_1 + \bar{\omega}_2 + \bar{\omega}_B}^{\bar{\sigma}_{BD}} + v_{\omega A} + v_{\omega 1} + v_{\omega 2} + v_{\omega B} - (n-1)200^g.\end{aligned}\quad (8.2)$$

Rovnicu s podmienkami pre uhly môžeme napísať

$$\omega_A + \omega_1 + \omega_2 + \omega_B - (n-1)200^g - (\sigma_{BD} - \sigma_{AC}) = 0. \quad (8.3)$$

Podobne môžeme napísať dve súradnicové rovnice s podmienkami:

$$s_{A1} \sin \sigma_{A1} + s_{12} \sin \sigma_{12} + s_{2B} \sin \sigma_{2B} - (y_B - y_A) = 0, \quad (8.4)$$

$$s_{A1} \cos \sigma_{A1} + s_{12} \cos \sigma_{12} + s_{2B} \cos \sigma_{2B} - (x_B - x_A) = 0. \quad (8.5)$$

Odmerané hodnoty uhlov a dĺžok dosadíme do rovníc (8.3) až (8.5).

$$\overbrace{\bar{\omega}_A + \bar{\omega}_1 + \bar{\omega}_2 + \bar{\omega}_B - (n-1)200^g - (\sigma_{BD} - \sigma_{AC})}^U + v_{\omega A} + v_{\omega 1} + v_{\omega 2} + v_{\omega B} = 0. \quad (8.6)$$

$$(\bar{s}_{A1} + v_{sA1}) \sin(\bar{\sigma}_{A1} + v_{\omega A}) + (\bar{s}_{12} + v_{s12}) \sin(\bar{\sigma}_{12} + v_{\omega A} + v_{\omega 1}) + \\ + (\bar{s}_{2B} + v_{s2B}) \sin(\bar{\sigma}_{2B} + v_{\omega A} + v_{\omega 1} + v_{\omega 2}) - (y_B - y_A) = 0, \quad (8.7)$$

$$(\bar{s}_{A1} + v_{sA1}) \cos(\bar{\sigma}_{A1} + v_{\omega A}) + (\bar{s}_{12} + v_{s12}) \cos(\bar{\sigma}_{12} + v_{\omega A} + v_{\omega 1}) + \\ + (\bar{s}_{2B} + v_{s2B}) \cos(\bar{\sigma}_{2B} + v_{\omega A} + v_{\omega 1} + v_{\omega 2}) - (x_B - x_A) = 0. \quad (8.8)$$

Výrazy v zátvorkách funkcie sin a cos upravíme podľa vzťahov

$$\sin(\alpha + \beta) = \sin \alpha \cos \beta + \cos \alpha \sin \beta,$$

$$\cos(\alpha + \beta) = \cos \alpha \cos \beta - \sin \alpha \sin \beta.$$

Pre malé uhly v_{ω} platí: $\cos v_{\omega} = 1$ a $\sin v_{\omega} = \frac{v_{\omega}^{cc}}{\rho^{cc}}$ (ďalej použijeme ρ bez označenia rozmeru). V tomto zmysle upravíme rovnice (8.7) a (8.8).

$$(\bar{s}_{A1} + v_{sA1}) \left(\sin \bar{\sigma}_{A1} \overbrace{\cos v_{\omega A}}^1 + \cos \bar{\sigma}_{A1} \overbrace{\sin v_{\omega A}}^{v_{\omega A} / \rho} \right) + \\ (\bar{s}_{12} + v_{s12}) \left(\sin \bar{\sigma}_{12} \overbrace{\cos(v_{\omega A} + v_{\omega 1})}^1 + \cos \bar{\sigma}_{12} \overbrace{\sin(v_{\omega A} + v_{\omega 1})}^{(v_{\omega A} + v_{\omega 1}) / \rho} \right) + \\ (\bar{s}_{2B} + v_{s2B}) \left(\sin \bar{\sigma}_{2B} \overbrace{\cos(v_{\omega A} + v_{\omega 1} + v_{\omega 2})}^1 + \cos \bar{\sigma}_{2B} \overbrace{\sin(v_{\omega A} + v_{\omega 1} + v_{\omega 2})}^{(v_{\omega A} + v_{\omega 1} + v_{\omega 2}) / \rho} \right) - (y_B - y_A) = 0,$$

po vynásobení dostaneme

$$\overbrace{\bar{s}_{A1} \sin \bar{\sigma}_{A1}}^{\Delta \bar{y}_{A1}} + \overbrace{\bar{s}_{A1} \cos \bar{\sigma}_{A1}}^{\Delta \bar{x}_{A1}} \frac{v_{\omega A}}{\rho} + v_{sA1} \sin \bar{\sigma}_{A1} + v_{sA1} \cos \bar{\sigma}_{A1} \frac{v_{\omega A}}{\rho} + \\ + \overbrace{\bar{s}_{12} \sin \bar{\sigma}_{12}}^{\Delta \bar{y}_{12}} + \overbrace{\bar{s}_{12} \cos \bar{\sigma}_{12}}^{\Delta \bar{x}_{12}} \frac{v_{\omega A} + v_{\omega 1}}{\rho} + v_{s12} \sin \bar{\sigma}_{12} + v_{s12} \cos \bar{\sigma}_{12} \frac{v_{\omega A} + v_{\omega 1}}{\rho} + \\ + \overbrace{\bar{s}_{2B} \sin \bar{\sigma}_{2B}}^{\Delta \bar{y}_{2B}} + \overbrace{\bar{s}_{2B} \cos \bar{\sigma}_{2B}}^{\Delta \bar{x}_{2B}} \frac{v_{\omega A} + v_{\omega 1} + v_{\omega 2}}{\rho} + v_{s2B} \sin \bar{\sigma}_{2B} + \\ + \overbrace{v_{s2B} \cos \bar{\sigma}_{2B}}^0 \frac{v_{\omega A} + v_{\omega 1} + v_{\omega 2}}{\rho} - (y_B - y_A) = 0.$$

Ďalej pokračujeme v úpravách

$$v_{sA1} \sin \bar{\sigma}_{A1} + v_{s12} \sin \bar{\sigma}_{12} + v_{s2B} \sin \bar{\sigma}_{2B} + \Delta \bar{x}_{A1} \frac{v_{\omega A}}{\rho} + \Delta \bar{x}_{12} \frac{v_{\omega A} + v_{\omega 1}}{\rho} +$$

$$+ \Delta \bar{x}_{2B} \frac{v_{\omega A} + v_{\omega 1} + v_{\omega 2}}{\rho} + \overbrace{\Delta \bar{y}_{A1} + \Delta \bar{y}_{12} + \Delta \bar{y}_{2B} - (y_B - y_A)}^{U_2} = 0 . \quad (8.9)$$

Nakoniec upravíme časť rovnice, ktorá obsahuje opravy uhlov:

$$\overbrace{\bar{x}_1 - x_A}^{\Delta \bar{x}_{A1}} \frac{v_{\omega A}}{\rho} + \overbrace{\bar{x}_2 - \bar{x}_1}^{\Delta \bar{x}_{12}} \frac{(v_{\omega A} + v_{\omega 1})}{\rho} + \overbrace{x_B - \bar{x}_2}^{\Delta \bar{x}_{2B}} \frac{(v_{\omega A} + v_{\omega 1} + v_{\omega 2})}{\rho} =$$

$$\frac{1}{\rho} (\bar{x}_1 v_{\omega A} - x_A v_{\omega A} + \bar{x}_2 v_{\omega A} + \bar{x}_2 v_{\omega 1} - \bar{x}_1 v_{\omega A} - \bar{x}_1 v_{\omega 1} + x_B v_{\omega A} + x_B v_{\omega 1} + x_B v_{\omega 2} -$$

$$- \bar{x}_2 v_{\omega A} - \bar{x}_2 v_{\omega 1} - \bar{x}_2 v_{\omega 2}) = \frac{1}{\rho} [(x_B - x_A) v_{\omega A} + (x_B - \bar{x}_1) v_{\omega 1} + (x_B - \bar{x}_2) v_{\omega 2}] .$$

Upravenú časť rovnice (8.9) dosadíme späť do rovnice (8.9) a dostávame tzv. pretvorenú rovnicu s podmienkou (8.7). Podobným spôsobom odvodíme druhú súradnicovú podmienkovú rovnicu (8.8). Uhlovú pretvorenú rovnicu s podmienkou získame z rovnice (8.6).

$$v_{\omega A} + v_{\omega 1} + v_{\omega 2} + v_{\omega B} + U_1 = 0, \quad (8.10)$$

$$\frac{x_B - x_A}{\rho} v_{\omega A} + \frac{x_B - \bar{x}_1}{\rho} v_{\omega 1} + \frac{x_B - \bar{x}_2}{\rho} v_{\omega 2} + v_{sA1} \sin \bar{\sigma}_{A1} + v_{s12} \sin \bar{\sigma}_{12} + v_{s2B} \sin \bar{\sigma}_{2B} + U_2 = 0, \quad (8.11)$$

$$- \frac{y_B - y_A}{\rho} v_{\omega A} - \frac{y_B - \bar{y}_1}{\rho} v_{\omega 1} - \frac{y_B - \bar{y}_2}{\rho} v_{\omega 2} + v_{sA1} \cos \bar{\sigma}_{A1} + v_{s12} \cos \bar{\sigma}_{12} + v_{s2B} \cos \bar{\sigma}_{2B} + U_3 = 0, \quad (8.12)$$

pričom uzávery rovníc s podmienkami vypočítame zo vzťahov

$$U_1 = \sum \varpi - (n-1) 200^g - (\sigma_{BD} - \sigma_{AC}) = O_{\omega} , \quad (8.13)$$

$$U_2 = \sum \Delta \bar{y} - (y_B - y_A) = O_y , \quad (8.14)$$

$$U_3 = \sum \Delta \bar{x} - (x_B - x_A) = O_x . \quad (8.15)$$

Vo výpočtoch sa objavujú predbežné hodnoty vypočítané z neopravených odmeraných uhlov a dĺžok, napr.: $\sin \bar{\sigma}, \Delta \bar{x}, \Delta \bar{y}, \bar{y}, \bar{x}$. Tieto hodnoty prevezmeme z predbežného (približného) výpočtu polygónu, zvlášť pre vyrovnávané uhly a zvlášť pre súradnicové prírastky.

Ďalší postup výpočtu pri vyrovnaní meraní s podmienkami je pomocou korelát (Lagrangeových koeficientov). Pretvorené rovnice s podmienkami (8.10) až (8.12) môžeme napísať vo všeobecnom tvare

$$\sum a v + U_1 = 0,$$

$$\sum b v + U_2 = 0, \quad (8.16)$$

$$\sum c v + U_3 = 0.$$

V maticovom zápise, s rozmermi prvkov matíc **A** a vektorov **v**, **u**, **k** budú rovnice s podmienkami

$$\mathbf{A}_{(3,n)}^T \mathbf{v}_{(n,1)} + \mathbf{u}_{(3,1)} = 0, \text{ kde} \quad (8.17)$$

$$\mathbf{A}_{(3,n)}^T = \begin{vmatrix} a_1 & a_2 & \cdot & \cdot & \cdot & a_n \\ b_1 & b_2 & \cdot & \cdot & \cdot & b_n \\ c_1 & c_2 & \cdot & \cdot & \cdot & c_n \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} \frac{1}{x_B - x_A} & \frac{1}{x_B - \bar{x}_1} & \frac{1}{x_B - \bar{x}_2} & 1 & 0 & 0 & 0 \\ \frac{\rho}{y_B - y_A} & \frac{\rho}{y_B - \bar{y}_1} & \frac{\rho}{y_B - \bar{y}_2} & 0 & \sin \bar{\sigma}_{A1} & \sin \bar{\sigma}_{12} & \sin \bar{\sigma}_{2B} \\ -\frac{\rho}{y_B - y_A} & -\frac{\rho}{y_B - \bar{y}_1} & -\frac{\rho}{y_B - \bar{y}_2} & 0 & \cos \bar{\sigma}_{A1} & \cos \bar{\sigma}_{12} & \cos \bar{\sigma}_{2B} \end{vmatrix}, (8.18)$$

je matica koeficientov pretvorených rovníc opráv

$$\mathbf{P}_{(n,n)} = \begin{vmatrix} p_1 & 0 & \cdot & \cdot & \cdot & 0 \\ 0 & p_2 & \cdot & \cdot & \cdot & 0 \\ \cdot & \cdot & \cdot & \cdot & \cdot & \cdot \\ \cdot & \cdot & \cdot & \cdot & \cdot & \cdot \\ \cdot & \cdot & \cdot & \cdot & \cdot & \cdot \\ 0 & 0 & \cdot & \cdot & \cdot & p_n \end{vmatrix}, \quad \text{matice váh meraní}$$

$$\mathbf{v}_{(n,1)} = \begin{vmatrix} v_1 \\ v_2 \\ v_3 \\ v_4 \\ v_5 \\ v_6 \\ v_7 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} v_{\omega A} \\ v_{\omega 1} \\ v_{\omega 2} \\ v_{\omega B} \\ v_{sA1} \\ v_{s12} \\ v_{s2B} \end{vmatrix}, \quad \mathbf{u}_{(3,1)} = \begin{vmatrix} U_1 \\ U_2 \\ U_3 \end{vmatrix}, \quad \mathbf{k}_{(3,1)} = \begin{vmatrix} K_1 \\ K_2 \\ K_3 \end{vmatrix}.$$

vektor opráv   uzáver vektorov   vektor korelát

Vyrovnanie obojstranne pripojeného a orientovaného polygónu MNŠ vyžaduje zohľadniť rozdiel v presnosti meraných uhlov a dĺžok zavedením váh. Prvky matice váh $\mathbf{P}$ zostavíme podľa rovníc (7.9).

Rovnice opráv vyjadruje rovnica

$$\mathbf{v}_{(n,1)} = \mathbf{P}_{(n,n)}^{-1} \mathbf{A}_{(n,3)} \mathbf{k}_{(3,1)} \quad (8.19)$$

Koreláty vypočítame z rovnice

$$\mathbf{k}_{(3,1)} = -\mathbf{N}_{(3,3)}^{-1} \mathbf{u}_{(3,1)} = -(\mathbf{A}^T \mathbf{P}^{-1} \mathbf{A})^{-1} \mathbf{u}. \quad (8.20)$$

Pomocou korelát vypočítame z rovníc (8.18) opravy. Opravy pripojíme k odmeraným uhľom a dĺžkam (8.1) a tak dostaneme **vyrovnané uhly a dĺžky**. Z nich vypočítame **definitívne súradnice** polygónových bodov. Jednotkovú strednú chybu vypočítame zo vzťahu (7.22).

Ďalej prekontrolujeme výpočet opráv vzťahmi (8.17), (7.16)

$$\mathbf{A}^T \mathbf{v} + \mathbf{u} = 0 \quad \text{a}$$

$$\mathbf{v}^T \mathbf{P} \mathbf{v} = -\mathbf{k}^T \mathbf{u}.$$

Vypočítame kovariančnú maticu odmeraných uhlov a dĺžok $\mathbf{C}_{os}$ (7.25).

Názorne si to ukážeme v príklade 8.1

Príklad 8.1. Máme dané súradnice pripojovacích bodov 15, 16 a smerníky $\sigma_{15-32}, \sigma_{16-4}$. Odmerané boli uhly $\omega_{15}, \omega_{524}, \omega_{525}, \omega_{526}, \omega_{16}$ a dĺžky $s_{15-524}, s_{524-525}, s_{525-526}, s_{526-16}$. Charakteristiky presnosti merania sú $m_\omega = 25''$, $m_s = 5$ mm. Úlohou je vyrovnať odmerané uhly a dĺžky v polygóne a vypočítať

súradnice bodov 5524, 5525, 5526 (v skrátenom zápise 524, 525, 526) MNŠ podľa meraní s podmienkami.

Obojstranne pripojený a orientovaný polygón

Číslo bodu	y	x	Dané údaje σ	uhol	strana
32	0,000	0,000	127,75700 = sigma15 - 32		
15	406583,690	1288781,110		237,48930	116,110
524				211,48630	115,190
525				141,53680	132,930
526				182,68780	126,170
16	406228,500	1289027,410		180,90430	
4	0,000	0,000	281,86750 = sigma 16- 4		

Matice koeficientov pretvorených rovníc opráv (**A**) (8.18), uzáverov rovníc s podmienkami **u** (8.13) až (8.15) a váhových koeficientov (**P**) sú:

$$\mathbf{A}_{(3,9)} = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 1 & 1 & 1 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0,386948 & 0,231072 & 0,062082 & 0,002980 & 0 & -0,519196 & -0,357401 & -0,959104 & -0,999887 \\ 0,557793 & 0,463099 & 0,398431 & 0,198164 & 0 & +0,854655 & +0,933951 & +0,283052 & +0,015037 \end{pmatrix},$$

$$\mathbf{u}_{(3,1)} = \begin{pmatrix} -60 \\ 87,8 \\ 39 \end{pmatrix}, \quad \mathbf{P}_{(9,9)} = \begin{pmatrix} 1,09 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1,09 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1,09 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1,09 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 1,09 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}.$$

Váhové koeficienty boli určené podľa vzťahov (7.11): $p_s = 1$, $p_\omega = \frac{25}{(\bar{s} \cdot 25^{cc} / \rho^{cc})^2} = 1,09$, kde $\bar{s} =$

122 m je stredná hodnota dĺžky. Členy matice **A** boli vypočítané z približných súradníc polygónu, daných súradníc bodov 15, 16 a pripojovacieho smerníka σ_{16-4} . Prvých 5 stĺpcov bolo vypočítaných s použitím vzťahov pre odmerané uhly a posledné 4 stĺpce s použitím vzťahov pre odmerané dĺžky (8.18).

Približné (nevyrovnané) súradnice polygónu:

Číslo bodu	y_0	x_0	σ_0	uhol	strana
15	406583,690	1288781,110	365,24630	237,48930	116,110
524	406523,406	1288880,344	376,73260	211,48630	115,190
525	406482,237	1288987,926	318,26940	141,53680	132,930
526	406354,743	1289025,552	300,95720	182,68780	126,170
16	406228,588	1289027,449	281,86150	180,90430	

Opravy vypočítané podľa rovnice (8.19) sú:

$$\mathbf{v} = -\mathbf{P}^{-1}\mathbf{A}^T\mathbf{k} = \begin{pmatrix} -16,645^{\text{cc}} \\ -1,83^{\text{cc}} \\ 12,014^{\text{cc}} \\ 27,311^{\text{cc}} \\ 39,15^{\text{cc}} \\ -21,206 \text{ mm} \\ -36,769 \text{ mm} \\ 43,945 \text{ mm} \\ 63,779 \text{ mm} \end{pmatrix}, \quad \mathbf{v} = \begin{pmatrix} -16,56^{\text{cc}} \\ -1,782^{\text{cc}} \\ 12,008^{\text{cc}} \\ 27,261^{\text{cc}} \\ 39,075^{\text{cc}} \\ -21,221 \text{ mm} \\ -36,725 \text{ mm} \\ 43,712 \text{ mm} \\ 63,513 \text{ mm} \end{pmatrix}.$$

Vpravo uvedené opravy boli vypočítané postupom vyrovňania vloženej polygónovej siete metódou sprostredkujúcich meraní (Bitterer, L.: Vyrovnávací počet). Z porovnania opráv určených vyrovňaním s podmienkami a sprostredkujúcimi meraniami môžeme konštatovať, že vyrovnanie MNŠ vedie prakticky k rovnakým výsledkom bez ohľadu na to aký postup vyrovňania použijeme. O voľbe metódy vyrovňania rozhoduje efektívnosť výpočtov a interpretácia výsledkov meraní.

Kontrola vyrovňania (8.17) , (7.16)

$$\mathbf{A}^T\mathbf{v} + \mathbf{u} = \begin{pmatrix} -1,421 \cdot 10^{-14} \\ 0. \\ -7,105 \cdot 10^{-15} \end{pmatrix} \quad \mathbf{v}^T\mathbf{P}\mathbf{v} = -\mathbf{u}^T\mathbf{k} = 10750 = 10750.$$

$$\text{Jednotková stredná chyba (aposteriórna)} \quad \sigma_0 = \sqrt{\frac{\mathbf{v}^T\mathbf{P}\mathbf{v}}{r}} = \sqrt{\frac{10750}{3}} = 59,86.$$

Pri vyrovňaní sprostredkujúcimi meraniami bola $\sigma_0 = 59,66$.

Maticu kofaktorov vypočítame zo vzťahu (7.25) $\mathbf{Q}_{(9,9)} = \mathbf{P}^{-1} - \mathbf{P}^{-1}\mathbf{A}^T(\mathbf{A}^T\mathbf{P}^{-1}\mathbf{A}^T)^{-1}\mathbf{A}\mathbf{P}^{-1}$. Prvky stopy matice kofaktorov sú

$$\text{tr}(\mathbf{A}) = \sum_{i=1}^9 Q_{ii} = (0,63 \ 0,713 \ 0,731 \ 0,71 \ 0,648 \ 0,605 \ 0,526 \ 0,614 \ 0,492).$$

Stredné chyby odmeraných uhlov a dĺžok sú:

$$\sigma_{\omega 15} = \sigma_0 \sqrt{Q_{11}} = 59,86 \sqrt{0,63} = 47,5^{\text{cc}}, \quad \sigma_{s15-524} = \sigma_0 \sqrt{Q_{66}} = 59,86 \sqrt{0,605} = 46,6 \text{ mm},$$

$$\sigma_{\omega 524} = \sigma_0 \sqrt{Q_{22}} = 59,86 \sqrt{0,713} = 50,5^{\text{cc}}, \quad \sigma_{s524-525} = \sigma_0 \sqrt{Q_{77}} = 59,86 \sqrt{0,526} = 43,4 \text{ mm},$$

$$\sigma_{\omega 525} = \sigma_0 \sqrt{Q_{33}} = 59,86 \sqrt{0,731} = 51,2^{\text{cc}}, \quad \sigma_{s525-526} = \sigma_0 \sqrt{Q_{88}} = 59,86 \sqrt{0,614} = 46,9 \text{ mm},$$

$$\sigma_{\omega 526} = \sigma_0 \sqrt{Q_{44}} = 59,86 \sqrt{0,71} = 50,4^{\text{cc}}, \quad \sigma_{s526-16} = \sigma_0 \sqrt{Q_{99}} = 59,86 \sqrt{0,492} = 42,0 \text{ mm},$$

$$\sigma_{\omega 16} = \sigma_0 \sqrt{Q_{55}} = 59,86 \sqrt{0,648} = 48,2^{\text{cc}}, \quad .$$

Vyrovnané uhly a dĺžky sú uvedené v zozname vyrovnaných súradníc bodmi polygónu.

Vyrovnané súradnice polygónu sú:

Číslo bodu	y	x	σ	uhol	strana
15	406583,690	1288781,110	365,24464	237,48764	116,089
524	406523,414	1288880,324	376,73076	211,48612	115,153
525	406482,255	1288987,871	318,26875	141,53800	132,974
526	406354,719	1289025,508	300,95929	182,69053	126,234
16	406228,500	1289027,410	281,86750	180,90821	

$$\sum s = 490,450.$$